

NOTÍCIES D'ARXIU

La memòria ugetista

Josep M. Andreu; Joan Tudela

FUNDACIÓ COMAPOSADA

La memòria històrica és important per a qualsevol àmbit de la nostra societat. Però no és igualment important en tots els àmbits. N'hi ha alguns en què la memòria històrica és tan important que esdevé senzillament imprescindible a l'hora de mantenir la pròpia identitat. Així, és impensable una església o un partit polític instal·lats en un continu present amnèsic. Els sindicats pertanyen clarament al món de les organitzacions que necessiten com l'aire que respiren mantenir viva la pròpia memòria històrica. De la història del nostre sindicat, la UGT de Catalunya, se n'ocupa principalment la nostra fundació. Parlem-ne.

La Fundació Josep Comaposada és una entitat que forma part de l'uetisme català. Du el nom de Josep Comaposada en memòria d'aquest històric dirigent sindical, que va ser un dels fundadors de la Unió General de Treballadors (UGT), esdeveniment que va tenir lloc a Barcelona l'any 1888. Cent anys després, el 1988, va crear-se la Fundació Josep Comaposada.

Qui era en Josep Comaposada i Gili? Va néixer a Vilobí del Penedès l'any 1859 i va morir a Madrid l'any 1933. Sindicalista i polític socialista. Sabater. De jove, va militar en el Centre Obrer de Barcelona. Afiliat al PSOE, va ser un dels fundadors de la UGT, l'agost del 1888 a Barcelona. Va ser elegit president del sindicat, al congrés celebrat a Màlaga, l'any 1892. Es va oposar sense èxit al trasllat de la direcció estatal de la UGT de

Barcelona a Madrid, l'any 1899. El 1923, en constituir-se la Unió Socialista de Catalunya, va formar part de la junta directiva de la USC sense abandonar, però, el PSOE; va propugnar sense èxit el reconeixement per part del PSOE de la USC com a únic grup socialista a Catalunya. Va fundar la Mutualitat Familiar Obrera.

La producció escrita que ens ha llegat és notable. Va publicar *La revolución de Barcelona* (1909) i *La revolución en Cataluña* (1910). Va traduir diversos opuscles socialistes. Va dirigir *La Ilustración Obrera*, va col·laborar a *Guerra Social* i a *La Nació* i va ser corresponsal dels principals periòdics socialistes europeus d'aleshores: *L'Humanité* de París, *El Socialista* de Madrid i *The Daily Citizen* de Londres. A la seva època, va ser una de les figures més respectades de l'uetisme i el socialisme catalans.

L'onzè congrés nacional de la UGT de Catalunya, celebrat a Tarragona, va encomanar a la Fundació Josep Comaposada l'organització i la gestió de l'arxiu històric del sindicat. Els organismes emissors de la documentació —escrita, gràfica, audiovisual— que recollirà l'arxiu històric de la UGT de Catalunya un cop en funcionament són organismes vius o que han existit anteriorment: el Secretariat Nacional de la UGT de Catalunya, les unions territorials, les federacions nacionals, els sindicats territorials, les seccions sindicals d'empresa, els departaments de la UGT i les entitats amb personalitat jurídica pròpia però integrades dins de l'uetisme (com ara fundacions i centres de formació).

Naturalment, aquest arxiu ugetista català farà seu el criteri que, actualment, per a l'arxivística, no hi ha diferència entre document administratiu i històric: qualsevol document administratiu a la llarga és un document històric i molts dels documents que avui dia cataloguem com a històrics van ser documents amb vigència administrativa.

La Fundació Josep Comaposada, a més a més, desenvolupa també una tasca de recuperació de la memòria històrica de l'uetisme i del progressisme en general, que es concreta en iniciatives com la reclamació del nostre fons documental confiscat durant la Guerra Civil i segrestat ara a l'Archivo de la Guerra Civil (Salamanca).

D'altra banda, dins de l'uetisme, la Fundació Josep Comaposada manté una activa política editorial, dedicada en part a la història de la UGT de Catalunya. En aquest sentit, cal destacar, dins del catàleg editorial de la nostra entitat, aquests quatre llibres:

1) *Marginalitats i hegemonies: la UGT de Catalunya (1888-1936) De la fundació a la II República*, de David Ballester (1996). Coeditat per Columna i la Fundació Comaposada.

2) *Marginalidades y hegemonías: la UGT de Cataluña (1888-1936) De la fundación a la II República*, de David Ballester (1996). Coeditat per Ediciones del Bronce i la Fundació Comaposada.

3) *Els anys de la guerra: la UGT de Catalunya (1936-1939)*, de David Ballester (1998). Coeditat per Columna i la Fundació Comaposada.

4) *Els homes sense nom: l'exili i la clandestinitat de la UGT de Catalunya (1939-1976)*, de David Ballester (2003). Coeditat per Viena i la Fundació Comaposada.

Vet aquí unes dades útils per contactar amb la Fundació Josep Comaposada: carrer Josep Anselm Clavé, 25, principal 1a, 08002 Barcelona. Telèfon 93 412 13 27; fax 93 412 53 74. comaposada@comaposada.org

A més a més, la Fundació Josep Comaposada també tira endavant iniciatives ocasionals diverses relacionades amb el manteniment de la nostra memòria històrica. En aquest camp, la més espectacular d'aquestes iniciatives va ser el fet de destapar les escandaloses subvencions del Govern espanyol del PP a la feixista Fundación Francisco Franco. La nostra entitat va descobrir aquest fet com a fruit d'una tasca d'investigació pròpia iniciada l'any 2001 i culminada l'any 2002. Aquesta denúncia de la Fundació Josep Comaposada va tenir un ressò mediàtic extraordinàriament gran: en van parlar des dels grans diaris fins a les grans cadenes de televisió, passant per tota mena de mitjans d'informació. També se'n va parlar de forma molt destacada al món polític.

Així, doncs, la Fundació Josep Comaposada, dins l'uetisme català, és el motor de tot d'iniciatives adreçades al manteniment de la memòria històrica de la UGT de Catalunya.